

Statystyka zakładów naukowych w Galicyi w roku szkolnym 1853.

(Dalszy ciąg. Obacz Nr. 7 Dodat. tygod.)

Przeгляд wykładanych na uniwersytecie lwowskim przedmiotów w roku szkolnym 1853/3.

Wydział teologiczny.

a) Kurs zimowy:

Historia kościelna . . .	przez 9 godzin na tydzień, po łacinie	66	—
Archeologia biblijna . . .	— 4 — — — — —	66	—
Język hebrajski i egzegetyka biblijna . . .	— 5 — — — — —	65	—
Język chaldejski, syryjski i arabski . . .	— 2 — — — — —	20	—
Hermeneutyka . . .	— 4 — — — — —	53	—
Język grecki i egzegetyka nowego testamentu . . .	— 5 — — — — —	53	—
Wyzsza egzegetyka nowego testamentu . . .	— 2 — — — — —	21	—
Wyzsza pedagogika . . .	— 2 — — — — po niemiecku	52	—
Dogmatyka	— 9 — — — — po łacinie	8	—
Dogmatyka	— 9 — — — — po rusku	42	—
Teologia moralna . . .	— 9 — — — — po łacinie	10	—
Teologia pastoralna . . .	— 9 — — — — po polsku	10	—
„ „	— 9 — — — — po rusku	46	—
Katechetyka i metodyka . . .	— 5 — — — — po polsku	10	—
Katechetyka i pedagogika	— 5 — — — — po rusku	46	—

b) Kurs letni:

Historia kościelna . . .	przez 9 godzin na tydzień, po łacinie	66	—
Introdukcya do ksiąg starego testamentu . . .	— 4 — — — — —	65	—
Język hebrajski i egzegetyka	— 5 — — — — —	65	—
Dyalekta orientalne . . .	— 2 — — — — —	20	—
Introdukcya do ksiąg nowego testamentu . . .	— 4 — — — — —	53	—
Język grecki i egzegetyka	— 5 — — — — —	53	—
Egzegetyka listu do Rzymian	— 2 — — — — —	21	—
Pedagogia	— 2 — — — — po niemiecku	51	—
Dogmatyka	— 9 — — — — po łacinie	7	—
„ „	— 9 — — — — po rusku	42	—
Teologia moralna . . .	— 9 — — — — po łacinie	50	—
Teologia pastoralna . . .	— 9 — — — — po polsku	10	—
„ „ „ „	— 9 — — — — po rusku	46	—
Katechetyka i metodyka . . .	— 5 — — — — po polsku	10	—
Katechetyka i pedagogika . . .	— 5 — — — — po rusku	46	—

Uwaga. Prelekcye w powyższych przedmiotach naukowych na wydziale teologicznym odbywały się bezpłatnie.

Wydział jurydyczny.

a) Kurs zimowy.

Filozofia prawa . . .	przez 4 godzin w tygod. po niemiecku	91	—
Ekonomia polityczna	— 5 — — — — —	94	—
Kameralistyka	— 4 — — — — —	12	—
Statystyka	— 4 — — — — —	35	—
Statystyka północnej Ameryki . . .	— 1 — — — — —	14	—
Rachunkowość państwa	— 7 ¹ / ₂ — — — — —	47	—
Prawo kościelne	— 5 — — — — —	29	—
Austr. kultura krajowa	— 5 — — — — —	31	—
Austr. prawodaw. finansowe	— 4 — — — — —	24	—
Stale podatki	— 1 — — — — —	61	—
Postępowanie przy ratunku	— 1 — — — — —	84	—

Austr. prawo karne przez 5 godzin w tygod. po niemiecku 78 słuchaczom

„ postępowanie karne	— 1 — — — — —	78	—
Prawo rzymskie	— 5 — — — — —	73	—
Austr. prawo cywilne	— 8 — — — — —	64	—
Repetytorya prawa cywilnego . . .	— 1 — — — — —	59	—
Austr. procedura sądowa	— 5 — — — — —	35	—
Prawo handlowe i wexlowe	— 4 — — — — —	79	—
Medycyna sądowa	— 5 — — — — —	11	—

Z wyjątkiem prelekcji o stałych podatkach, o postępowaniu przy ratunku, o postępowaniu karnem i o repetytoryum prawa cywilnego, które dawano bezpłatnie, opłacano za inne wykłady tylko prawne dydaktrum.

b) Kurs letni.

Powszechnie prawo publiczne przez 4 godz. na tyd. po niemiecku 83 słuchaczom

Prawo internacjonalne	— 3 — — — — —	66	—
Umiejętność finansowa	— 4 — — — — —	82	—
Polityka	— 1 — — — — —	85	—
Statystyka europejska	— 5 — — — — —	57	—
Powszechna nauka o finansach	— 4 — — — — —	6	—
Rachunkowość państwa	— 7 ¹ / ₂ — — — — —	30	—
Prawo kościelne	— 8 — — — — —	7	—
Austr. prawodawstwo administracyjne	— 4 — — — — —	40	—
Prawo karne celne	— 4 — — — — —	37	—
Postępowanie karne celne	— 1 — — — — —	34	—
Chemiczno-sądowa analiza	— 2 — — — — —	19	—
Prawo rzymskie	— 4 — — — — —	18	—
Pakta małżeństwa	— 1 — — — — —	38	—
Examinatoryum prawa karnego	— 2 — — — — —	18	—
Austr. prawo cywilne	— 9 — — — — —	61	—
Procedura sądowa	— 5 — — — — —	48	—
Dawne polskie prawo cywilne	— 4 — — — — —	42	—
Sumaryczne postępowanie	— 1 — — — — —	68	—

Prelekcye o polityce, o paktach małżeńskich i o postępowaniu sumarycznym były bezpłatne, inne przedmioty były wykładane za opłatą prawnych pieniędzy kolegialnych.

Wydział filozoficzny.

a) Kurs zimowy.

Metafizyka	przez 3 godzin na tyd., po niemiec. dla 84 słuch.	—	—
Antropologia	— 3 — — — — —	17	—
Historia filozofii	— 3 — — — — —	16	—
Historia filozofii prawa	— 1 — — — — —	46	—
Pedagogia	— 2 — — — — —	5	—
Estetyka	— 3 — — — — —	10	—
Historia powszechna	— 3 — — — — —	39	—
„ austriacka	— 3 — — — — —	35	—
Ćwiczenia historyczne	— 2 — — — — —	6	—
Wyzsze ekwacye	— 3 — — — — —	6	—
Analityczna mechanika	— 2 — — — — —	5	—
Pomiar gruntów	— 4 — — — — —	5	—
Fizyka	— 3 — — — — —	15	—
Meteorologia	— 2 — — — — —	7	—

Praktyczny kurs fizyki przez 3 godzin na tyd. po niemiecku na 27 słuch.	
Botanika	4 10
Praktyczne ćwiczenia w historii naturalnej	2 5
Jeografia zwierząt	2 4
Składnia grecka	3 11
Sofoklesa Philoklet	3 po grecku 9
Ćwiczenia filologiczne	2 12
Historia liter. greckiej	3 po niemiec. 5
Styl łaciński	2 po łacinie 11
Tłumaczenie Ulpiana	2 1
Sanskryt	2 po niemiec. 3
Język ormiański	2 2
Hist. lit. niemieckiej	2 2
Matematyczna fizyka	3 3
Zoologia	5 3
Ćwiczenia geologiczne	1 3
Nową gramatyka języka niemieckiego	1 2
Halicko-ruska gramatyka	1 po rusku 40
Halicko-ruska literat.	2 54
" " poezya i krasomówstwo	2 26
Tłumaczenie Cusari	2 po hebrejsku 7
Język hebrejski	2 8
Tłumaczenie Pentateucha	1 8
Język francuzki	2 po niemiecku 3
Prelekcye o historii filozofii prawa, pedagogia, praktyczne historyczne ćwiczenia, ćwiczenia filozoficzne dawano bezpłatnie, język francuzki i literaturę za honorarium, inne wykłady za opłatą przepisane dydaktrum.	

b) Kurs letni.

Filozofia moralna	przez 3 god. w tyg. po niemiecku dla 42 słucha.
Historia filozofii	3 40
Logika	3 42
Historia powszechna	3 34
Historia Austrii	3 72
Ćwiczenia praktyczne w historycznym seminarjum	2 9
Pedagogia	2 5
Wyższa analizys	4 6
Algebra	4 4
Fizyka experymentalna	3 12
Teorya sił	2 5
Diamagnetyzm	1½ 6
Botanika	5 5
Botaniczne wycieczki	2 4
Zoologia (Entomologia)	5 4
Ćwiczenia zoologiczne	1 8
Psychologia zwierząt	1 11
Składnia grecka	3 po grecku 11
Mowy Cyserona	2 po łacinie 17
Homera Illiada	2 po grecku 11
Salustyusa Jugurtha	2 po łacinie 11
Język niemiecki (<i>Mittelhochdeutsch</i>)	3 po niemiecku 9
Faust Gothe'go	2 6
Formy języka halicko-ruskiego	1 po rusku 53
Historia literatury hal. ruskiej	2 53
Ruska poezya i proza	2 43
Język hebrejski	2 po hebrejsku 2
Tłumaczenie Cusari	2 2
Księgi Jeremiego	1 2
Pedagogię, praktyczno-zoologiczne ćwiczenia, mowy Cyserona, Homera Illiadę, Salusta Jugurthę, język niemiecki (<i>Mittelhoch-</i>	

deutsch) wykładano bezpłatnie. inne przedmioty wykładano za opłatą przepisane dydaktrum.

II. Uniwersytet krakowski w roku szkolnym 1853.

Wydział naukowy	Stan nauczycieli						
	Zwyczajni profesorowie	Nadzwyczajni profesorowie	Suplenci	Asystenci	Docenci prywatni	Nauczyciele w ściślejszym znaczeniu	Kancelarya i kwestura
Teologiczny	4						
Jurydyczny	6	1	2				
Medyczny	10	1		4			12
Filozoficzny	9	3	1	7		3	9
Uniwersytet w ogóle							6 3
Razem	29	5	3	11	—	3	6 24

W porównaniu z poprzedzającym rokiem przybyło trzech zwyczajnych profesorów, zaś w kategorii nadzwyczajnych profesorów ubyło dwóch. Liczba suplentów, asystentów i nauczycieli w ściślejszym znaczeniu pozostała ta sama. Kancelarya zmniejszyła się o jednego urzędnika, służba pomnożyła się o trzy indywidua.

Wykaz środków naukowych.

- Gabinet anatomiczny liczący 1274 preparatów (o trzydziestu cztery preparatów więcej niż w roku poprzedzającym.)
- Gabinet fizjologiczny mieszczący 41 instrumentów i sprzętów.
- Gabinet farmakognostyczny zawierający 1600 medykamentów, 68 preparatów, dziewięć modeli i 20 aparatów.
- Klinika medyczna zawierająca dwadzieścia cztery łóżek dla chorych i 124 instrumentów, (w porównaniu z rokiem poprzedzającym o ośm łóżek więcej).
- Klinika chirurgiczna licząca osiemnaście łóżek, posiada oprócz tego 124 instrumentów, maszyn i bandażów, 671 preparatów i ilustrowanych rycin, przedstawiających rozmaite formy zewnętrznych słabości.
- Klinika akuszery licząca 24 łóżek i 98 instrumentów (o dziewięć łóżek więcej niż w roku poprzedzającym).
- Katedra okulistyki nieposiada potąd jeszcze osobnej kliniki, ale ma zbiór liczący 81 instrumentów.
- Patologiczno-anatomiczny gabinet zaczyna się urządzać i posiada już teraz dość znaczną liczbę środków naukowych.
- Gabinet weterynaryi posiada 151 instrumentów i 177 preparatów i medykamentów.
- Gabinet chemiczny liczący 210 aparatów, 73 modeli i tysiąc sztuk rozmaitych sprzętów z potrzebnem urządzeniem.
- Gabinet fizyczny zawiera 93 instrumentów mosiężnych, 505 aparatów, 508 chemicznych naczyń i narzędzi, 13 sztuk globusów, książek i map.
- Gabinet mineralogiczny liczący 6537 sztuk minerałów, 1292 skał, 386 sztuk skamieniałości (w porównaniu z rokiem poprzedzającym przybyło 181 minerałów i 92 skał).
- Gabinet zoologiczny liczący 5793 sztuk rozmaitych zwierząt, muszli i koralów, (od roku 1852 przybyło 357 zoologicznych egzemplarzy).
- Obserwatorium astronomiczne liczące 89 instrumentów, dziewięć zegarów, 546 książek i 62 rozmaitych narzędzi. (W porównaniu z rokiem poprzedzającym o pięć instrumentów i 21 książek więcej.)
- Ogród botaniczny liczący blisko 6600 żyjących, 6460 świeżo- i 4000 dawniej zasuszonych roślin, tudzież około 300 drzew i 30 sztuk rozmaitych instrumentów. (Od roku 1852 przybyło 200 żyjących i 460 świeżo zasuszonych roślin).
- Biblioteka licząca blisko 5402 rękopismów, 75,425 drukowanych dzieł, 15,999 dubletów, 1044 map i planów, 1960 rycin i 5644 numizmatów i medalów. (Od roku 1852 przybyło 26 rękopismów, 1874 drukowanych dzieł, 21 dubletów, dwie mapy i 37 numizmatów).

Stan uczniów.

Wydział naukowy	Nowo imatrikulowani	Imatrikulowani w ogóle	Nadzwyczajni słuchacze bez farmaceutów	Farmaceuci	Imatrikulowani słuchacze uczęszczający także na odczyty innych wydziałów	Liczba odeszłych z uniwersytetu	Uwolnieni od		Liczba stypendystów	Suma stypendyów w złr. m. k.	Liczba cudzoziemców uczęszczających na uniwersytet	Kwoty uiszczonego dydaktrum
							całego	połowy				
							dydaktrum					

Kurs zimowy 1853.

Teologiczny	11	17	6	—	4	2	23	—	—	—	2	—
Jurydyczny	19	65	9	—	40	31	20	22	4	400	2	606
Medyczny	14	94	11	3	21	23	22	39	2	175	3	1251
Filozoficzny	12	22	17	—	2	10	16	16	6	271 ^{25/60}	2	688
Razem	56	198	43	3	67	66	81	81	12	*846^{25/60}	9	2545

Zestawienie produkeyi zacieru w grudniu z miesiącem listopadem r. 1853.

O b w ó d :		Wadowice	Bochnia	Tarnow	Śącz	Jasło	Sambor	Sanok	Rzeszow	Przemysł	Żółkiew	Lwów	Staryj	Brody	Brzeżany	Stanisławów	Tarnopol	Kołomyja	Czerńowiec	Kraków	Miasto Lwów	Miasto Kraków
W przecięciu zacierala każda gorzelnia wiader	listop.	809	769	1153	477	720	2714	209	639	1602	1941	2083	3371	2310	2379	1087	3156	577	1892	1901	—	—
	grud.	975	1077	1292	425	—	2971	332	1114	2143	2485	3092	3127	2612	2568	1412	3414	552	2168	1102	—	—
W porównaniu z listopadem zacierano w grudniu	więcej	4452	3287	2964	23	—	6315	195	8868	16134	26253	4035	—	32263	8083	34697	80405	10912	49800	1912	—	—
	mniej	—	—	—	—	720	—	—	—	—	—	—	1759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pędziło w grudniu gorzelnia	więcej	1	2	1	9	—	1	—	2	4	7	—	1	9	1	8	17	24	13	1	—	—
	mniej	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Gorzelnia w całym kraju było więcej o 90 niż w listopadzie; jedna gorzelnia pędziła w listopadzie 1721, w grudniu zaś 1934 wiader.

Ogólna produkeya w całym kraju w grudniu była większa niż w listopadzie o 287.101 wiader zacieru.

Zestawienie produkeyi piwa w grudniu z miesiącem listopadem r. 1853.

O b w ó d :		Wadowice	Bochnia	Tarnow	Śącz	Jasło	Sambor	Sanok	Rzeszow	Przemysł	Żółkiew	Lwów	Staryj	Brody	Brzeżany	Stanisławów	Tarnopol	Kołomyja	Czerńowiec	Kraków	Miasto Lwów	Miasto Kraków
W przecięciu produkował każdy browar wiader	listop.	203	198	112	94	68	227	69	95	146	162	328	257	191	163	303	189	170	260	119	445	256
	grud.	208	183	79	56	45	163	61	92	166	139	345	239	142	142	322	198	230	262	97	508	204
W porównaniu z listopadem warzono w grudniu	więcej	—	—	—	—	—	—	—	10	307	24	123	—	—	—	255	585	478	—	—	257	49
	mniej	121	414	357	428	233	280	30	—	—	—	—	181	307	248	—	—	—	148	18	—	—
Było w grudniu browarów	więcej	—	—	1	1	1	1	1	1	—	2	—	—	4	1	—	2	—	1	1	—	2
	mniej	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—

W całym kraju było w grudniu o 16 browarów więcej; jeden browar produkował w przecięciu 176, w listopadzie zaś 187 wiader.

Ogólna produkeya w całym kraju w grudniu była mniejsza o 138 wiader piwa niż w listopadzie.

Leżajsko. R. 1635, 1682 i 1765.

Przywilej potwierdzający Prawa Starozakonnym.

Stanisław August z Bożey Łaski Król Polski Wielki Xiążę Litewski Ruski Pruski Mazowiecki Zmudzki Kiiowski Wołyński Podolski Podlaski Inflantski Smolenski Siewierski y Czerniechowski. Oznajmujemy Niniejszym Listem Przywilejem Naszym Wszem w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy Is Produkowany był przed Nami Przywilej Pergaminowy Ręką Nayiasniejszego Jana Trzeciego Antecessora Naszego lubo trochę przez dawność Czasu naruszony y Znak tylko zawieszony Pieczęci okazujący sadney iednak Suspicji niepodległy Prawa Niewiernych Żydow Leżajskich w sobie zawierający Ysupplikowano Nam jest abysmi Tez Prawa Powaga Nasza królewska stwierdzić zmocnić y approbowac raczyli Ktorego to Listu Teżor jest Taki.

Jan Trzeci z Bożey Łaski Król Polski Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski Mazowiecki Zmudzki Kiiowski Wołyński Podolski Podlaski Inflantski Smolenski Siewierski y Czerniechowski. Oznajmujemy niniejszym Listem Naszym wszem w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy | Produkowany był przed Nami List pergaminowy Ręką Nayiasniejszego Władysława IV. Antecessora Naszego podpisany y Pieczęcią koronną zapieczetowany cały y sadney podleżrszenia w sobie niemający Niewiernym Żydom Leżajskim służący. Supplikowano Imieniem Tychże pomienionych Niewiernych Żydow Leżajskich abysmy Im tenże List powaga Nasza królewska stwierdzić zmocnić approbowac y przerzeczonym Żydom Domy w Rynku y Ulicach kupowac pozwolic także przy Prawach dawnych Okopisku starym y teraz przykupionym zachowac y zatrzymac raczyli Ktorego to Listu niżej Inserowanego słowo w słowo Text takowy iest:

Władysław IV. z Bożey Łaski Król Polski Wielki Xiążę Litewski Ruski Pruski Mazowiecki Zmudzki Inflantski y Szwedzki Gottski Wandalski dziedziczny Król. Oznajmujemy wszem w obec y każdemu z osobna komu | to wiedzieć należy Is My przychylając się do prozby za Żydami Leżajskimi przed Nas wniesioney zachowujemy Ich tak, iako y od Nayiasniejszych) Przodków Naszych zachowani byli | przy wolnym y spokojnym używaniu Gruntow y Domow w Mieście Naszym Leżajsku od Miieszczan tamecznych pokupionych y zawsze w Possessyi Żydowskiej będących, które Domy lubo były pogorzale iednak znou przez Żydy pobudowane y Podatki wszelakie z Nich sarówno z Inszemi Miieszczanami iako na żołniersza y insze składki mieyskie dają | zachowujemy Ich także przy wolnym odprawowaniu wszelakich Handlow kupowaniu przedawaniu tak w Domach iako y na Rynku we Dni powszednie y Targowe zboza w | Targu na pozywienie swoje y na robienie y przedawanie słodów także przy warzeniu y szynkowaniu wszelakich kondycyi Ludziom Piwa y Miodu. wolno się tez Im będzie na | Placach pustych które są w Żydowskiej Ulicy budowac także y Domy kupowac seby ztąd szkoda Skarbowi Naszemu niebyła Na ostatek zachowujemy pomienione Żydy w spokojnym używaniu —*) z Gruntami do niej należacemi z kirchowem iako z dawna iuz

także z wolnością od podatku Prawa iednak pospolite y Prowenty Starosty Naszego | tamże wcale zachowujemy Naco dla lepszej wiary Ręką się podpisali y Pieczęć koronną przycisnąć rozkazalismy Dano w Warszawie Dnia XXVI. Miesiąca Lutego) Roku Pańskiego MDCXXXV. Panowania Naszych Krolestw Polskiego a Szwedzkiego III. Roku Władysława Rex. Locus Sigilli pensilis Maioris C(ancellariae) (Regni). Andreas Kowalinski.

My tedy **Jan** Król do | Suppliki przerzeczonych Żydow do Nas wniesioney iako słusznay łaskawie się skłoniwszy wszys opisany Przywilej we wszystkich Punktach Klauzulach Artykułach y Kondycjach | stwierdzić zmocnić approbowac umysłilismy iakoż zmocniamy, stwierdzamy approbujemy y wszys pomienionym Żydom tak w Rynku iako y w ulicach kupowac Domy | pozwalamy także przy okopisku starym y teraz nieco przykupionym tudzież przy Prawach y zwyczajach dawnych cale y nie naruszenie zachowujemy tereźniejszym Listem | Przywilejem Naszym miec chcą aby tenże Przywilej który Prawu pospolitemu y Przywilejom Miasteczka Naszego w niczym nieciest przeciwny moc y wagę swoię w potome czasu miał Naco dla lepszej wiary Ręką się Naszą podpisawszy Pieczęć koronną przycisnąć rozkazalismy Dan w Jaworowie Dnia X. Miesiąca Lipca Roku Pańskiego MDCCLXXXII. Panowania Naszego IX. Roku. **Jan** Król. Potwierdzenie Prawa Żydom Leżajskim służącego. Stanisław Szczuka Podczaszy Wiski J(ego) K(rólewskiej) M(os)C(i) S(ekretarz) mpp.

My tedy | **Stanisław August** Król. do przerzeczoney suppliki iako słusznay łaskawie skłoniwszy się wszys wyrazony Przywilej we wszystkich Punktach Klauzulach y Artykułach | approbowac umysłilismy iakoż zmocniamy tereźniejszym Listem Naszym y ile prawu pospolitemu nieciest przeciwny approbujemy. Chcąc miec aby tenże przywilej moc | y wagę swoię w potome miał czasu. Naco dla lepszej wiary Ręką się Naszą podpisawszy Pieczęć koronną przycisnąć rozkazalismy Dan w Warszawie Dnia III. | Miesiąca Grudnia Roku Pańskiego MDCCLXXV. Panowania Naszego Drugiego Roku.

Pod tą osnowa z prawej strony dopisek:

Potwierdzenie Praw y Przywilejow | Żydom Leżajskim służących. | z lewej strony podpis:

Stanisław Augustus Rex

a pod dopiskem powyższym:

Adam Cieciszewski Skarbnik Ziemi Lwowskiej | Pieczęci Wiekszej Koronnej na ten czas Sekretarz. |

Pieczęć, jak to po przedartym widać pergaminie, niegdys umyślnie odewana. Poniżej dziurek, przez które sznurki od pieczęci przechodziły, znajdują się słowa:

Inductum in Acta Metrices Regni mpp.

We Lwowie 30go grudnia 1853.

W. F.

*) Jak ze związku poznać, była w tem miejscu za Stanisława Augusta już nieczytelna mowa o bożnicy.